

УДК 340.13
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2024.3>

В. І. Риндюк
orcid.org/0000-0001-7803-7039
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теоретичної юриспруденції
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

О. Ю. Кучинська
orcid.org/0009-0001-1656-0278
аспірантка кафедри теоретичної юриспруденції
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ПРАВОВІ, ІНСТИТУЦІЙНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ НА ВІДПОВІДНІСТЬ ПРАВУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Актуальність питання експертизи проектів нормативно-правових актів (НПА) на відповідність праву ЄС обумовлена європейським вектором розвитку нашої держави, закріпленням в Конституції України. Пріоритетною складовою вступу України до ЄС є адаптація законодавства України до права ЄС, тобто процес приведення законів України та інших НПА у відповідність з *acquis* ЄС. Україна є однією із країн-кандидатів на вступ до ЄС, було ухвалено рішення про початок переговорів з Україною та, на сьогодні, Європейська Комісія підготувала і подала до Європейської Ради проект переговорних рамок для України. Метою переговорів є прийняття Україною *acquis* ЄС у повному обсязі та забезпечення його повної імплементації та виконання [1]. Відповідно, надалі основна робота у сфері євроінтеграції буде пов'язана з процесом адаптації законодавства України до права ЄС у межах переговорних розділів. Очевидно, що одним із найважливіших питань для забезпечення цього процесу є експертиза проектів НПА на відповідність праву ЄС.

В сучасних реаліях різним аспектам питання адаптації законодавства України до *acquis* ЄС присвячена значна кількість праць вітчизняних науковців, а також методичних розробок адресованих органам влади та виданих за підтримкою ЄС. Зокрема, Л. Малюга звертає увагу на те, що попри інтенсивність досліджень проблематики адаптації законодавства України до права ЄС, залишаються недослідженими та потребують наукового аналізу питання контролю за відповідністю проектів НПА праву ЄС через призму діяльності усіх органів, які його здійснюють [2, с. 51-52]. Н.Я. Кайда зазначає, що самі механізми контролю за відповідністю проектів НПА праву ЄС переважно залишаються поза увагою науковців, що засвідчує необхідність дослідження даного питання. Зокрема, процедури адаптації законодавства України до права

ЄС включають, у тому числі, й правову експертизу проектів НПА щодо відповідності *acquis*, здійснення перекладів джерел *acquis* на українську мову, проведення порівняльного аналізу регулювання певних правовідносин в Україні та ЄС, підготовку глосарію термінів *acquis* тощо [3, с. 16–17]. Відповідно, метою статті є аналіз актуального стану правових, інституційних та методологічних механізмів забезпечення експертизи проектів НПА на відповідність праву ЄС та окреслення проблемних аспектів цього питання.

Правова експертиза проектів НПА, як об'єктивне і повне дослідження поданого на розгляд експертів проекту відповідно до предмета експертизи та підготовка обґрунтованого експертного висновку, є складовою будь-якого нормотворчого процесу. У загальноживаному розумінні слово експертиза тлумачиться як дослідження, розгляд експертом якихось справ, питань, що потребують спеціальних знань [4, с. 341]. В.Д. Юрчишин на підставі комплексного дослідження поняття правової експертизи виділяє наступні її ознаки: 1) є різновидом дослідження і здійснюється спеціально на те уповноваженою особою – експертом; 2) є формою використання спеціальних знань; 3) загальні положення та процедури здійснення експертизи закріплені НПА (кожен вид експертизи характеризується своїми особливостями - предметом, об'єктом, методами і т.д.); 4) проводиться з метою використання її результатів в юридичній діяльності; 5) проводиться на підставі рішення або за дорученням уповноважених на те органів (осіб), або без такого, але через пряму вказівку НПА; 6) передбачає надання певного документу у вигляді експертного висновку [5, с. 62].

Одним із різновидів правової експертизи є експертиза проектів НПА на предмет їх відповідності праву ЄС. Прийнятий Верховною Радою України (ВРУ) 24 серпня 2023 року Закон України "Про правотворчу діяльність" встановлює обов'язко-

вість експертизи проектів НПА на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС (*acquis* ЄС) (ст. 44 Закону), однак не визначає її поняття та механізм реалізації. Цей Закон набрав чинності з 20 вересня 2023 року, однак буде введений в дію, тобто реально почне регулювати відповідні суспільні відносини, тільки через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні (п. 1 розділу XIII «Перехідні положення» Закону) [6]. Отже, далі проаналізуємо діючі сьогодні НПА, які регулюють такий правовий інститут як експертиза проектів НПА на відповідність праву ЄС.

Вперше питання експертизи проектів НПА на їх відповідність праву ЄС було врегульовано в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 р. (з наступними змінами). Відповідно до цього Закону проекти законів України та інших НПА, які за предметом правового регулювання належать до сфер, правовідносини в яких регулюються правом ЄС, в обов'язковому порядку проходять експертизу на відповідність *acquis*. НПА, які суперечать *acquis*, можуть прийматися лише за наявності достатнього обґрунтування необхідності прийняття такого акта і на чітко визначений у самому акті строк [7].

Разом з тим, у науковій літературі використовується більш ширше поняття ніж «експертиза», а саме «контроль» за відповідністю проектів НПА праву ЄС. Зокрема, зазначається, що під контролем за відповідністю проектів НПА праву ЄС варто розуміти таку перевірку і у разі виявлення допущених відхилень від принципів та стандартів європейського права визначення шляхів усунення таких недоліків. Механізм перевірки НПА на відповідність праву ЄС складається з 2-х стадій: 1) оцінка відповідності розробником проекту (внутрішній контроль); 2) перевірка відповідності уповноваженим органом, що координує адаптацію законодавства до права ЄС (зовнішній контроль). На першій стадії контроль за відповідністю проектів НПА праву ЄС здійснює сам автор (автори) проекту, а на другій стадії у процедуру вступають спеціальні уповноважені суб'єкти, які й здійснюють контроль за відповідністю проектів НПА праву ЄС [2, с. 52]. Саме друга стадія і буде експертизою проектів НПА на відповідність праву ЄС.

Якщо проаналізувати НПА, які регулюють порядок проведення експертизи проектів НПА на відповідність праву ЄС, а також наявні методичні рекомендації, то можна зробити висновок, що законодавством передбачені обидві зазначені вище стадії, які тісно пов'язанні між собою. Так, щодо першої стадії (оцінка відповідності праву ЄС розробником проекту), то інструментами, за

допомогою яких розробник обґрунтовує відповідність проекту акта праву ЄС є довідка і таблиця відповідності, які є супровідним документом до проекту акта. Наявність довідки і таблиці відповідності (за умови їх належної якості) спрощує експертизу, оскільки дає можливість лише перевірити наведену у них інформацію. Разом з тим, єдиним НПА, який визначає детальні вимоги до оформлення довідки і таблиці про відповідність, є Регламент Кабінету Міністрів України (додаток 1 до § 35). Згідно Регламенту КМУ таблиця відповідності є невід'ємною частиною довідки про відповідність [8].

Зокрема, проекти актів КМУ при їх підготовці підлягають опрацюванню на відповідність праву ЄС (§ 35 Регламенту КМУ). Під час опрацювання проекту акта КМУ розробник визначає: 1) джерела права ЄС, що регулюють правовідносини, аналогічні тим, що планується врегулювати проектом акта, а також наявність зобов'язань України та програмних документів у цій сфері; 2) проводить порівняльний та/або порівняльно-правовий аналіз; 3) наводить обґрунтування в разі невідповідності проекту акта праву ЄС та передбачає строк його дії; 4) пропонує провести консультації із Європейською Комісією стосовно відповідності проекту акта КМУ праву ЄС. Результати опрацювання проекту акта КМУ на відповідність *acquis* ЄС відображаються розробником у довідці щодо відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС проекту акта (додаток 1 до § 35) [9].

Відповідно вимог до оформлення довідки, встановлених Регламентом КМУ (додаток 1 до § 35) в довідці міститься інформація: про належність проекту акта до сфер, правовідносини в яких регулюються правом ЄС; про наявність та джерела міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції щодо предмета правового регулювання проекту акта; про програмні документи у сфері європейської інтеграції відповідно до яких розроблено проект акта. Далі в довідці наводиться порівняльна таблиця з інформацією про відповідність положень проекту акта відповідним положенням *acquis* ЄС та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції; відображаються результати економічного, соціального та політичного аналізу реалізації акта, а також обґрунтування обраних шляхів впровадження відповідних положень акта законодавства ЄС. Завершується довідка узагальненим висновком з інформацією про відповідність проекту акта зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції. У разі коли проект акта не відповідає зобов'язанням у сфері європейської інтеграції, обґрунтовується необхідність його прийняття та строк дії акта [9].

Отже, можна зробити висновок, що наявність довідки і таблиці відповідності праву ЄС, які якісно підготовлені розробником проекту, значно полегшує проведення експертизи НПА на відповідність *acquis* ЄС. Разом з тим, зазначені вище вимоги до довідки про відповідність та її наявність встановлені Регламентом КМУ, а отже є обов'язковими тільки для правових актів КМУ. Наприклад, в Регламенті ВРУ не міститься вимоги щодо обов'язкової наявності серед супровідних документів до законопроектів довідки та таблиці відповідності праву ЄС (ст. 91 Регламенту ВРУ) [9].

Щодо другої стадії контролю за відповідністю проектів НПА праву ЄС (оцінки відповідності уповноваженим органом), тобто безпосередньо експертизи, то інструментом за допомогою якого експерти (експерт) оцінюють відповідність проекту акта праву ЄС є експертний висновок. Так, щодо проектів законів України, то відповідно до ст. 93 Регламенту ВРУ кожен законопроект направляється в комітет, до предмета відання якого належить оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції (Комітет з питань інтеграції України до ЄС у ВРУ IX скликання) для підготовки експертного висновку [9]. Фахівці Комітету при підготовці експертних висновків керуються Путівником для здійснення аналізу відповідності проектів законів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, який був підготовлений за підтримки проекту "Рада за Європу", що фінансується ЄС та виконується Програмою розвитку ООН [8].

Також, відповідно до ст. 103 Регламенту ВРУ законопроекти можуть направлятися для одержання експертних висновків до КМУ, відповідних міністерств, інших державних органів, установ і організацій або окремих фахівців. Зокрема, і в рекомендаціях для органів влади щодо наближення до права ЄС підкреслюється, що важливу роль у процесі наближення українського законодавства до права ЄС відіграє взаємодія урядових органів із Комітетом з питань інтеграції України до ЄС та іншими комітетами ВРУ. У більшості випадків Комітет ВРУ з питань інтеграції України до ЄС направляє запит до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції (УОКЄЄІ) для проведення правової експертизи проекту закону на відповідність праву ЄС [10, с. 85].

В Путівнику для здійснення аналізу відповідності проектів законів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС зазначається, що етапами здійснення експертизи відповідності проектів законів праву ЄС є: 1) дослідження мети і особливостей регулювання проекту закону та визначення сфери права ЄС, до якої

належить предмет регулювання проекту закону; 2) вивчення інформації, наведеної у супровідних документах (довідці разом із таблицею відповідності), а також інших міжнародних документів та внутрішніх програмних документів України, з якими пов'язаний предмет регулювання проекту закону; 3) визначення наявності зобов'язань щодо імплементації актів права ЄС, які регулюють правовідносини, аналогічні тим, які планується врегулювати проектом закону, а також визначення методів та повноти наближення проекту акта до права ЄС; 4) здійснення порівняння положень проекту акта з положеннями права ЄС; 5) підготовка експертного висновку щодо відповідності проекту закону праву ЄС. Експертний висновок містить мету і короткий опис регулювання проекту закону, зв'язок, аналіз та резюме щодо відповідності проекту закону зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС (за наявності, рекомендації для доопрацювання проекту закону) [8].

Отже, Комітет ВРУ з питань інтеграції України до ЄС або самостійно здійснює експертизу на відповідність законопроектів праву ЄС, або направляє законопроекти до УОКЄЄІ для здійснення експертизи на предмет їх відповідності праву ЄС (статті 93 та 103 Регламенту ВРУ). Однак, слід звернути увагу, що в Регламенті ВРУ не має вказівки на обов'язковість врахування експертного висновку на відповідність законопроекту праву ЄС при розгляді законопроекту. Отже, врахування висновку Комітету ВРУ з питань інтеграції України до ЄС не є обов'язковим для подальшого розгляду законопроекту, не є підставою для прийняття чи відхилення такого законопроекту, тому депутати можуть ними знехтувати. А на практиці, у більшості випадків закони приймаються без проходження експертизи в Комітеті ВРУ з питань інтеграції України до ЄС (зокрема, за скороченою процедурою) [3, с. 20–21].

Також, слід назвати взаємопідсилюючі проблеми, які унеможливають якісну перевірку законопроектів на відповідність праву ЄС: велика кількість законодавчих ініціатив є низькоякісними, особливо стосовно відповідності законодавству ЄС; відсутність у Регламенті ВРУ норм, які б передбачали пошук розробниками законопроектів їх мінімальної підтримки серед депутатського корпусу або комітетів ВРУ на етапі до реєстрації законопроекту (подібні практики, для прикладу, існують в Німеччині та Польщі); неспроможність Комітету з питань європейської інтеграції швидко опрацювати подані законопроекти всіх суб'єктів законодавчої ініціативи; небажання політичних сил грати за встановленими «правилами гри» та зловживання правом на застосування скороченої процедури розгляду законопроектів; відсутність у Регламенті ВРУ

норм, які б передбачали дієвий контроль за відповідністю законопроектів міжнародноправовим зобов'язанням України; відсутність аналітичної роботи у міністерствах та центральних органах виконавчої влади, яка повинна визначати проблеми у різних сферах державної політики та пропонувати варіанти їх вирішення, з урахуванням зобов'язань України у сфері європейської інтеграції [11, с. 19–20, 26, 30–31].

Експертизу проектів правових актів КМУ на предмет їх відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції здійснює УОКЄЄІ - самостійний структурний підрозділ Секретаріату КМУ. Відповідно до Положення про УОКЄЄІ, його завданнями є організаційне, експертно-аналітичне, інформаційне забезпечення діяльності у сферах європейської та євроатлантичної інтеграції КМУ, координація діяльності органів виконавчої влади у цих сферах [12]. Інформація щодо діяльності цієї інституції розміщується на офіційному сайті УОКЄЄІ - eu-ua.kmu.gov.ua.

Експертиза на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (acquis ЄС) НПА міністерств, інших органів виконавчої влади здійснюється в процесі їх державної реєстрації. Міністерство юстиції України (Мін'юсто) здійснює таку експертизу щодо НПА міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, відповідні міжрегіональні управління Мін'юсту - щодо НПА міністерств і республіканських комітетів АРК, обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі держадміністрацій, їх структурних підрозділів. Разом з НПА до органу державної реєстрації подається довідка щодо відповідності зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС за формою, визначеною в Регламенті КМУ (додаток 1 до § 35). У державній реєстрації відмовляється, зокрема, якщо НПА не відповідає зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та acquis ЄС [13]. УОКЄЄІ надає методологічну підтримку центральним органам виконавчої влади щодо питань адаптації законодавства до права ЄС [12]. Зокрема, рекомендується міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади залучати експертів УОКЄЄІ до роботи на початкових стадіях розробки проектів актів для надання методологічної підтримки з метою уникнення суперечностей або недоліків впродовж подальшої роботи над такими проектами [10, с. 83].

Також, слід звернути увагу на необхідність для України вивчення та врахування найбільш ефективного досвіду європейських країн щодо експертизи НПА та їх проектів на відповідність

праву ЄС. Зокрема, нові країни-члени ЄС масштабний процес входження до ЄС, та пов'язаної з ним необхідної апроксимації національного законодавства, долали шляхом різних інституційних механізмів, проте завжди в тій чи іншій формі успіх залежав від співпраці уряду та парламенту [11, с. 6–16]. Зокрема, в Литві всі законопроекти оцінювалися на відповідність законодавству ЄС Юридичним департаментом Сейму (в межах загальної оцінки на конституційність), а також направлялися до Департаменту з питань європейського законодавства Міністерства юстиції для оцінки на відповідність законодавству ЄС. В Польщі була впроваджена спеціальна законодавча процедура для євроінтеграційних законопроектів, так звана «Європейська процедура» або прискорена процедура. Слід підкреслити, що депутати не працювали, якщо не мали можливості ознайомитися та вивчити законодавство ЄС польською мовою. Кожен законопроект мав супроводжуватися юридичним висновком щодо відповідності законодавству ЄС (такий висновок надавався експертами Канцелярії Сейму) [14].

Також, в умовах цифровізації, підвищити обізнаність всіх учасників нормотворчого процесу щодо права ЄС допоможе створення інформаційної системи моніторингу імплементації права ЄС за прикладом Польщі. Згадана система являє собою базу даних Директив ЄС, необхідних до виконання та відповідних національних законодавчих актів (доступна за постійним посиланням <http://estep.pl/home.seam>). Доступ до бази даних мають як звичайні громадяни (через Інтернет-сторінку), так і персонал міністерств (шляхом введення паролю з можливістю розширеного доступу) [11, с. 30].

Виходячи з наведеного вище, можна зробити висновок, що наявні правові, інституційні та методологічні механізми експертизи проектів НПА на відповідність праву ЄС потребують удосконалення та впорядкування. Зокрема, мова йде про удосконалення нормотворчого процесу на всіх рівнях державної влади в частині контролю за відповідністю НПА праву ЄС. Нормотворча діяльність щодо адаптації законодавства України праву ЄС є окремим самостійним напрямом (функцією) нормотворчості, який має бути врегульованим в відповідних НПА (зокрема, через уточнення повноважень суб'єктів нормотворчості та чітку координацію їх обов'язків у сфері адаптації законодавства до права ЄС; оновлення механізму адаптації законодавства України до права ЄС через визначення єдиних стандартів до експертизи на відповідність праву ЄС всіх видів НПА та розробка єдиних детальних методичних рекомендацій щодо контролю за відповідністю проектів всіх НПА праву ЄС тощо).

Література

1. Commission proposes to open EU accession negotiations with Bosnia and Herzegovina and updates on progress made by Ukraine and Moldova. European Commission. 12 March 2024. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1423.

2. Малюга Л. Контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів соціального законодавства України праву Європейського Союзу. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 8. С. 51–57. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.10>.

3. Кайда Н.Я. Зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правового акту трудового законодавства України праву Європейського Союзу. *Соціальне право*. 2020. № 2. С. 15–22.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

5. Юрчишин В.Д. Поняття та ознаки правової експертизи проектів нормативно-правових актів. *Держава і право*. 2011. Вип. 51. С. 57–63.

6. Закон України «Про правотворчу діяльність» від 24.08.2023 №3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.

7. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 р. № 1629-IV (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>.

8. Путівник для здійснення аналізу відповідності проектів законів зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС. Рада за Європу. Київ, 2017. URL: https://comeuroint.rada.gov.ua/news/inf_resurs/#.

9. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 р. № 1861-VI (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.

10. Рекомендації для українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. Київ 2018. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/law/rekomendatsiyi-shhodo-nablyzhennya-ukrayinskogo-zakonodavstva-do-prava-yes/>.

11. Шевченко Л., Зелінська О. Як забезпечити належну євроінтеграційну експертизу у вітчизняному законодавчому процесі? (Policy Paper). Європейський інформаційно-дослідницький центр. Київ, 2015. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2017/09/16.pdf>.

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції» (із змінами) від 04.10.2017 р. № 759. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-2017-%D0%BF#Text>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» від 28.12.1992 р. № 731 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>.

14. Експертиза законопроектів на відповідність праву ЄС: досвід Литви та Польщі. 2018. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/ekspertyza-zakonoproektiv-na-vidpovidnist-pravu-yes-dosvid-lytvy-ta-polshchi>.

Анотація

Риндюк В. І., Кучинська О. Ю. Правові, інституційні та методологічні механізми експертизи проектів нормативно-правових актів на відповідність праву Європейського Союзу. – Стаття.

У статті досліджуються актуальний стан існуючих правових, інституційних та методологічних механізмів експертизи проектів нормативно-правових актів на відповідність праву ЄС. Звертається увага на те, що метою переговорів про вступ до ЄС є прийняття Україною *acquis* ЄС у повному обсязі та забезпечення його повної імплементації та виконання. Відповідно, питання пов'язанні з перевіркою, зокрема, експертизою законодавства України на відповідність праву ЄС є актуальними в сучасних реаліях.

На основі аналізу чинного законодавства було з'ясовано, що контроль відповідності проектів нормативно-правових актів праву ЄС складається з двох стадій: самоконтролю, який здійснюється розробниками проектів нормативно-правових актів, та експертизи, яка здійснюється уповноваженими суб'єктами (експертами) (Комітетом Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (щодо законів України), Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції (щодо правових актів Кабінету Міністрів України), Міністерством юстиції України або його відповідними міжрегіональними управліннями (щодо нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади в процесі їх державної реєстрації).

Розробники обґрунтовують відповідність проектів актів праву ЄС за допомогою довідки і таблиці відповідності, які є супровідними документами до проекту акта. Наявність належним чином підготовлених довідки та таблиці про відповідність, є однією із передумов забезпечення якості експертизи нормативно-правових актів на відповідність праву ЄС. Однак, наприклад, в законодавстві не міститься вимоги щодо обов'язкової наявності серед супровідних документів до законопроекту довідки та таблиці відповідності праву ЄС; відповідно до чинного законодавства така вимога є обов'язковою тільки для правових актів Кабінету Міністрів України.

В свою чергу, експерти (уповноважені суб'єкти) оцінюють відповідність проектів актів праву ЄС за допомогою експертного висновку. Наприклад, відповідно до чинного законодавства кожен законопроект направляється в Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС для підготовки експертного висновку. Разом з тим, в Регламенті Верховної Ради України не має вказівки на обов'язковість врахування експертного висновку про відповідність законопроекту праву ЄС при його подальшому розгляді в парламенті.

Зроблено висновок, що нормотворча діяльність з адаптації законодавства України до права ЄС є окремим самостійним напрямом (функцією) нормотворчості, який потребує на сучасному етапі удосконалення та впорядкування правового регулювання, зокрема, в частині контролю за відповідністю нормативно-правових актів праву ЄС. Здійснення експертизи проектів нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis* ЄС є обов'язковою складовою нормотворчого процесу на всіх рівнях державної влади та потребує розробки та впровадження єдиних уніфікованих нормативно закріплених стандартів.

Ключові слова: адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, контроль відповідності проектів нормативно-правових актів праву ЄС, експертиза проектів нормативно-правових актів на відповідність *acquis* ЄС.

Summary

Ryndiuk V. I., Kuchynska O. Yu. Legal, institutional and methodological mechanisms of examination of draft normative legal acts for compliance with the law of the European Union. – Article.

The article examines the current state of existing legal, institutional and methodological mechanisms for the examination of draft normative legal acts for compliance with EU law. Attention is drawn to the fact that the objective of the negotiations is that Ukraine adopts the EU *acquis* in its entirety and ensure its full implementation and enforcement. Accordingly, issues related to verification, in particular, examination of Ukrainian legislation for compliance with EU law, are relevant in modern realities.

On the basis of the analysis of the current legislation, it was found that the control of the compliance of draft normative legal acts with EU law consists of two stages: self-monitoring, which is carried out by developers of projects of normative legal acts, and examination carried out by authorized subjects (experts) (Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Ukraine's Integration into the European Union (regarding the laws of Ukraine), Government Office for the Coordination of European and Euro-Atlantic Integration (regarding legal acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine), Ministry of Justice of Ukraine or its relevant interregional offices (regarding normative legal acts of ministries and other executive bodies in the process of their state registration).

Developers justify the compliance of draft acts of EU law with the help of a reference and a compliance table, which are accompanying documents to the draft act. The presence of properly prepared references and compliance tables is one of the prerequisites for ensuring

the quality of the examination of normative legal acts for compliance with EU law. However, for example, the legislation does not contain a requirement for the mandatory presence of references and compliance tables with EU law among the accompanying documents to the draft law; in accordance with the current legislation, such a requirement is mandatory only for legal acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine.

In turn, experts (authorized entities) evaluate the compliance of draft EU legal acts with the help of an expert opinion. For example, according to current legislation, each draft law is sent to the Committee of the Verkhovna Rada of Ukraine on Ukraine's EU Integration for the preparation of an expert opinion. At the same time, the Regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine do not indicate the obligation to take into account the expert opinion on the compliance of the draft law with EU law during its further consideration in the parliament.

It was concluded that the rule-making activity on the adaptation of the legislation of Ukraine to the EU law is a separate independent direction (function) of rule-making, which at the present stage needs improvement and streamlining of legal regulation, in particular, in the part of control over the compliance of normative legal acts with EU law. The examination of draft legal acts for their compliance with the EU *acquis* is a mandatory component of the rule-making process at all levels of state power and requires the development and implementation of unified, normatively established standards.

Key words: adaptation of Ukrainian Legislation to the Legislation of the European Union, control of compliance of draft normative legal acts with EU law, examination (expertise) of draft normative legal acts for compliance with the EU *acquis*.